

Izšla vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori: 2637 E. Lawrence av.
Office of publication: 2637 E. Lawrence av. Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XIV. Chicago, Ill., ponedeljek, 7. februarja (Feb. 7) 1921. STEV.—NUMBER 31.
Published and distributed under permit (No. 248) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Subscription \$5.00 Yearly.
Assigned for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SPOLNJEVANJE DELAVSKIH STROKOVNIH ORGANIZACIJ.

DO PRAVE SPOLNITVE IN NE NA ŠKODO DELAVSTVA SE PRIDE LE NA PODLAGI STVARNE RAZPRAVE.

Taka stvarna razprava je povzročila, da električarji opuste stare forme organizacije.

Chicago, Ill. — Do spopolnitve delavske organizacije vodijo le skrajna in stvarna razprava. Prepričati se mora najprej večina v organizaciji, da je organizacija potrebna spopolnitve, da se zavzame stara forma organizacije in se organizacija reorganizira tako, kot zahtevajo razmere. S silo se ne da doseči ničesar, z ustanovitvenim novih organizacij, ki imajo namen uničiti stare organizacije, pa še manj, ker tako početje cepi le delavstvo in ga ne praviha neupodobnega za boj proti podjetništvu.

Električarji imajo dve organizaciji. Ena se imenuje United Electrical Worker, druga pa Brotherhood of Electrical Workers. Te dve se je vili v Chicago vprico večjega števila zastopnikov obeh organizacij debata o novi formi organizacije. Opusti naj se stara organizacija po geografskem zastopstvu, mesto takega zastopstva naj se pa uvede industrijsko zastopstvo. Harvey W. Haven, poslovni odbornik prve organizacije, je zastopal industrijsko zastopstvo. E. J. Evans, predsednik druge organizacije, pa zastopal geografsko zastopstvo. Med njima se je odvijala razprava, ki je bila zelo zanimiva. Haven je imel pri tem nobenih koristi — je dejal — kajti izgubila bi več kot pa pridobila.

Tako zmagujejo nove ideje in tako je treba delati v delavski organizaciji. Članstvo mora biti prepričano, da je na pr. sedanja forma organizacije neokretna, da ne odgovarja več duhu časa in da ovira organizacijo v njeni agitaciji in delu za članstvo, pa se ni treba bati, da pride do razkora v organizaciji. Kjer zmagujejo argumenti, kjer odloča zdrava človeška pamet, tam se ni treba bati, da bodo fraze in demagogstvo imeli uspeh.

KDO JE NAJEL LETALO ZA PROVOKATORNO POKANJE?

Philadelphia, Pa. — Nekdo je metal iz letala letake na strajkajoče delavce v Crampovi ledjedelnici, v katerih so bili pozvani delavci, da se naj sili vpro s silo. Strajkajoči delavci nimajo denarja, da bi najeli letalo, iz katerega bi metali letake, da naj se poslužijo sile proti provokacijam od strani najstih provokatorjev. Zato tega je tudi jasno, kdo je najel letalo.

Dodaj je bilo že ranjenih do 125 oseb, ker so najeti provokatorji napadli strajkajoče delavce in izvali rabuko in pretepe.

VINO DOVOLJNO SAMO ZA BOLNIKE.

Washington, D. C. — Prohibicijski komisar Kramer je pojasnil, da lahko zdravniški predpisjejo bolniku toliko vina, kolikor ga po svoji vesti smatrajo, da ga potrebuje, kot zdravilo. Kramer svari zdravilke, naj nikar ne zlorabijo te pravice.

ELEKTRIČARJI ODKLANJAJO ZHIBANJE KREDE.

Detroit, Mich. — Električarji, organizirani v lokalni organizaciji št. 3, so odklonili zbiranje mezde od ure na en dolar. Zda prejema po \$1.25 meze na uro.

BITKA S BREZPOSELNO V OHLU; DVAJSET VOJAKOV UBITIH

Valparaiso, Chile, 5. febr. — Brezposelni delavci v San Gregoriju, provinca Antofagasta, so bili večerj v krvavem spopadu z vojaško gardo. Dvajset vojakov je bilo ubitih. Poročilo dostavlja, da je bil v boju tudi upravitelj tovarne za nitrat, Daniel Jones. Brezposelni delavci so bili oboroženi s puškami in dinamitom.

AMERIKA NOČE ZBRISATI DOLGOV.

Anglija je že vprašala za anuliranje dolga deset milijard, toda Amerika je rekla: ne!

KDAJ BO EVROPA PLAČALA?

Birmingham, Anglija, 6. febr. — Zakladniški minister J. Austen Chamberlain je dejal v tiskajšnji svojem govoru, da je angleška vlada predlagala, da se izbrisejo medzavestniški dolgi, toda ameriška vlada je odklonila predlog. (Zavezniki dolgujejo Združenim državam \$8,450,000,000 (deset milijard in 450 milijonov dolarjev) in štiri milijarde odpadajo na Anglijo. Na drugi strani dolgujejo ostali zavezniki Angliji osem milijard in sedem sto milijonov dolarjev.)

Chamberlain je pripomnil, da angleška vlada ne bo več ponovila predloga za črtanje dolgov, ker se ne mara ponižati. Nato je rekel, da črtanje dolgov bi bila edina pot za stabilizacijo gospodarskega reda v Evropi in voposredno v Ameriki. Anglija ne bi imela pri tem nobenih koristi — je dejal — kajti izgubila bi več kot pa pridobila.

BORIS BAKHMETJEV JE POTRGNIL SEGAJ VSE DENARJE SKLADA.

Washington, D. C. (Federated Press) — Nicholas Kelley, pomožni zakladniški tajnik, ki ima opraviti s tujskimi posojili, je izpovedal pred senatnim justičnim odsekom, da je Boris Bakhmetjev, poslanec, priznan od državnega departmanta, potegnil na osebo čake skoraj ves denar iz sklada \$59,000,000, ki je ostal na račun Kerenskijeve vlade, ko je padla v jeseni 1917.

Kelley je priznal, da ga je senator Reed vpraševal, da zakladniški departament posluje po državnem departamentu. Povedal je tudi, da ni bilo ugovora na banki proti Bakhmetjevemu podpisu. Kelley ni mogel pojasniti senatnemu odseku, na kakšen način je Bakhmetjev porabil to ogromno vsoto. Menil je, da je za uporabo denarja po Bakhmetjevem odzvoju na državni departament, ker je bila vlada strunjavljena v letu 1917, kateri je bilo posojenih \$350,000,000, se preden se je lahko dotaknilo \$59,000,000.

Reed je menil, da je treba nekoga očitati, ker je bil izročen denar tujskemu vladu, ki ni nikdar eksistiral.

Zastiranje se je vrnilo zaradi Reedove predloge, ki prepovedajo, da zakladniškemu tajniku plačati neplačenih \$450,000,000 od milijardnega posojila raznim zaveznikom in protisovjetskim vladam.

SPORAZUM S TURSKEMI DELAVCI

Youngstown, O. — Stavbiški podjetniki so podpisali pogodbo s turškimi delavci, po kateri ostane meza nespremenjena.

LOV NA KANADSKO TIHOTAPCO.

Detroit, Mich. — Po prvem juliju se tukaj podvoje prohibicijski uradniki, da preprečijo tihotapstvo z žganjem iz Kanade v Michigan. Uradniki bodo posebno pazili na Sault St. Marie.

KONGRES PORAZIL WILSONA GLEDE ARMADE.

Predsednik je vetiral predlogo za zmanjšanje armade na 150,000 mož, toda veto je propadel.

REKRUTIRANJE JE USTAVLJENO.

Washington, D. C. 6. febr. — Predsednik Wilson je večerj vetiral resolucijo za zmanjšanje armade na 150,000 mož v mirnem času. Resolucija je bila sprejeta v senatu in poslanski zbornici z veliko večino. Wilson je informiral kongres, da ne more podpisati zaključka, ker po njegovem mnenju mora armada šteti najmanj 280,000 mož s cilom na sedanjih zunanjih in notranjih položajih.

Preteklo je šest ur preden je bil predsednikov veto prečitan v poslanski zbornici. Takoj po prečitani je kongresnik Merdell republikanec iz Wyominga, predlagal, da se resolucija ponovno sprejme, kajti predsednik ni podal nobenega tehtnega razloga, da bi opravičil svoj veto. Kongresniki so takoj glasovali in Wilsonov veto je bil poražen z 371 glasovi proti 16. Edino šestnajst Wilsonovih demokratov je glasovalo za predsednikov veto.

Senat je glasoval o vetu še te dni in nobenega dvoma ni, da bo resolucija ponovno sprejeta s potrebno dvotrajinsko večino. Ko bo resolucija sprejeta v senatu, bo s tem korakom ustavljeno nabiranje novih rekrutov in stalna armada se avtomatično zmanjša na 150,000 mož v prihodnjem letu.

RUDARJI V ALABAMI PRERIVAJO V ŠOTORIH.

Premogovniški podjetniki so sodiščnim potem postavlili rudarje s družinami pod klop.

Birmingham, Ala. — Premogovniški podjetniki so se poslužili zadnjega sredstva, da ubijejo strajkajoče rudarje. Uvedli so proti njim postopanje na sodniji za odpoved stanovanja v komunalnih hišah.

Dodaj je prebivalo pet sto rudarskih družin v šotorih. Zda je pa potrebno postaviti šotore za 7,500 rudarjev. Tako izjavlja rudarska organizacija U. M. W. of A.

Dasiravno je letošnja zima mila, je v Alabami padel trikrat sneg in rudarji so s svojimi družinami precej trpeli.

Premogovniški podjetniki, ki jih podpira jeklarski trust, mislijo, da zda pritirajo rudarje tako daleč, da se premagani vrnejo ne dela. Rudarji pa pravijo, če se nimajo podali, ko je prihajala zima, se bodo še toliko manj, ko prihaja spomlad. Podjetniki bodo kmalu spoznali, da se vrne mo le pod enim pogojem na delo in ta pogoj je priznanje rudarske organizacije.

RUDARJI ZGRADJE SVOJO BOLNIŠNICO.

Charleston, W. Va. — Rudarska organizacija U. M. W. of A. namerava zgraditi svojo bolnišnico, ki bo stala pet sto tisoč dolarjev. V bolnišnici bo prostora za dve sto petdeset bolnikov. Dvajset tisoč rudarjev je odločilo s splošnim glasovanjem, da bodo plačevali po dolarju na leto v mnogih mesečnih prispevkih za vzdrževanje bolnišnice.

VELIKA ZALOGA OPOJNE PIJACE ZAPLENJENA.

Kansas City, Mo. — Prohibicijski uradniki so tukaj zaplenili štirideset tisoč galon vina in štirideset galon "mesecino". Vino in "mesecino" so našli v neki tovarni, v kateri je dalj časa se delalo.

HOWATU GROZE Z ZAPOROM, KER JE POZVAL RUDARJE V STAVKO.

Pittsburg, Kans. — Okrožni odbor rudarske unije v Kansasu, čigar predsednik je Aleksander Rowat, je v soboto pozval rudarje v rovu "J" blizu Cherokeeja in v rovu "H" pri Seamonu v stavko zaradi medznega spora. To je prvi stavkovni poziv v državi Kansas odkar je bil sprejet zakon proti stavkam. Governor Allen je že zagrozil, da ukaže a retirati Howata in ostale okrožne odborne unije.

PREZGODNJE VELSELJE NI DOBRO.

TEPENI SO BILI PRIVATNI INTERESI IN NE DELAVCI.

Velika strojna tovarna ostane v rokah delavcev.

Washington, D. C. (Federated Press) — Tiskovna agencija Associated Press v Norfolk je razglasila z velikim veseljem dne 29. januarja t. l. da je "Norfolški načrt" ponarečel, po katerem je "Mednarodno društvo strojnikov" financiralo obratovanje tovarne, poznane pod imenom Crescent Machine Works, največjo strojno tovarno v Norfolk. Par dni kasneje je vpravl tiskovna agencija razpovedala v svet vest, da je "Norfolški načrt" najbolje sredstvo proti stavkam.

Zakaj je zdaj tiskovna agencija drugega mnenja? Na to vprašanje odgovarja pojasnilo E. C. Davisona, tajnika organizacije strojnikov, ki pravi, da so strojniki zdaj polovični lastniki tega podjetja. Z drugimi besedami to pomeni, da je bilo podjetje reorganizirano na korist delavcem.

Organizacija strojnikov je imela na podjetju za štirideset tisoč dolarjev vključenega dolga. Ekskuzivna organizacija je sklenila, da odpove vključen dolg. To se je zgodilo. Tovarna je bila prodana na javni dražbi in kupila jo je hramitnica v Mt. Vernonu za \$7,300, ki je popolnoma pod kontrolo organizacije strojnikov. Drug imetek tovarne bo tudi prodan in vključen dolg krije deset enajstink od izkupitka. Neplačana tirjatev znaša še \$2,700. To je assessment, ki ga je razpisalo "Društvo železomojstrov" na podjetje Southern Iron Works, ki je bilo prednik sedanjega podjetja Crescent, za uvoz stavkokazev v Norfolk, kar se je zgodilo pred več leti.

"Zmagamo, pa če bo ostalo premoženje prodano po visoki ali nizki ceni," je rekel Davison. "Deset dolarjev bomo prejeli za vsak dolar, ki ga iztirja naš sovražnik."

Ko smo povzročili prodajo tovarne zaradi neplačane vključenega dolga, smo organizirali American Engineering kompanijo, da jo obratuje. Ta kompanija je popravila in povečala tovarno, delo bo trajno v nji. Nizozemska vlada se že pozaja, da pošlje nizozemske ladje sem v pristanišče, kadar bodo na tej strani oceana, ker bomo zanje uspešne podjetje. Tako upamo, da bodo sem poslani tudi italijanske ladje v popravilo. Obrnili smo se tudi na "Razvažalni odbor," da nas obravi v razred A za popravila na ladjah.

Lokalni norfolški kapitalisti ponujajo denar kompaniji, delavci v tovarni bodo lastovali polovico delne in prejemale bodo polovico profita, ki bo preračunjen po urah izvršenega dela vsakega delavca po lestvici, ki se plača za popravila."

Po teh besedah je razločil Davison, da bodo odšli delavci lastniki največje strojne tovarne v Norfolk in da bodo to tovarno opremlili z najboljšimi stroji, ker se ni bati, da bi kdaj zmanjkalo delo.

(Dalje na 4. strani.)

NEMŠKI RUDARJI REVOLTIRAJO PROTI VOJNI ODŠKODNINI.

10,000 rudarjev zastavkalo; premogarji uvedli šesturni delavnik.

BRIAND PRAVI, DA JE VERSALSKA POGODBA MRTVA.

London, 6. febr. — Iz Berlina poročajo o velikem gibanju nemških rudarjev proti visokemu računju vojne odškodnine. Deset tisoč rudarjev v bakrenih in srebrnih rudnikih v Mansfeldu je zastavkalo. Med premogarji v ruhrskem okrožju je velika agitacija za malo dela. V mnogih rovih so rudarji uvedli 6-urni delavnik. V Gornji Šleziji nočejo rudarji opravljati četrtnega dela, katerega je odredila medzavestniška komisija.

Druga vest iz Berlina se glasi, da je bavarski ministrski predsednik dr. von Kahr dospel tja z naročilom bavarske vlade, da se Bavarska ne strinja s sklepom za zavrnitev glede razoroženja civilne garde. To pomeni, da Bavarska ne bo demobilizirala svoje garde.

Moskovo, 5. febr. — Večerj so bile tukaj velike demonstracije proti vojni odškodnini in razoroženju. Več tisoč oseb se je zbralo pred hotelom, v katerem je nastanjeni zavezniška komisija. In izdaval s prepovedanjem prijetih pesmi in a sovražni klici. Delavske organizacije so pozvale vlado, da mora dati vračanje odškodnine in razoroženja na sodnem glasovanju. Ako ne, bo generalna stavka.

Pariz, 5. febr. — Ministrski predsednik Briand je danes tekom debata o nemški odškodnini izjavil, da je versalska mirovna pogodba mrtva. Debata je bila zelo ostra. Briand je rekel, da se je Francija pustila dolgo časa vleči za nos, a zdaj pravi, da je mirovna konferenca izvršila zelo slabo delo. Edino upanje je, da Francija, Anglija in Italija ostanemo složne in priklone Nemčiji ob zid, da plaša vse do zadnjega centina. Ako francoska zbornica odobri njegovo stališče, je dobro, če ne, naj si išče drugega ministrskega predsednika.

Briandov govor je bil v glavnem odgovor Andreju Tardieuju, ki je pred par dnevi kritiziral sklepe vrhovnega sveta. Tardieu je bil francoski delegat na mirovni konferenci in Briand mu je zabruvil nazaj, da vrhovni svet ne more več popraviti napak, ki jih je naredila mirovna konferenca.

Nemčija mora plačati, pravi Lloyd George.

Birmingham, Anglija, 6. febr. — Lloyd George je izjavil večerj tukaj ob priliki neklih lokalnih deronij, da Nemčija lahko plaša in mora plačati vse, kar zahtevajo zavezniški. Versalska pogodba se mora izpolniti in Nemčija mora odločiti orožje. Dejal je, da zadnja vojna je prišla zaradi kršenja pogodbe, in ako se ne bodo prizadele države držale versalske pogodbe, pride nova vojna. Dalje je rekel, da je nemško ljudstvo ravno toliko skrivilo kakor bivša nemška avtokracija. "Vse nemški narod je podpiral vojno" — je dejal Lloyd George — "če celo nemški socialisti so podpirali invazije Belgije; edini socialist, ki je bil nasproten, je bil vržen v ječo in pozneje umorjen". Zato — je nadaljeval George — mora vse nemško ljudstvo nositi posledice in plačati odškodnino. Rekel je tudi, da nevarnost vojne ne bo odstranjena toliko časa, dokler traja oboroženje.

VREME.

Chicago in okolice: V torek in sredo oblačno in mrzlo, aneg; severozapadni vetrovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24 urah 34, najnižja 26. Solneni izhod 6:56, zahod 5:12.

SOVJETSKA VLADA ZAVROLA TRGOVEKO POGODBO Z BRITANIJO.

Berlin, 6. febr. — Iz Moskve poročajo, da je ruska sovjetska vlada zavrgla trgovsko pogodbo z Anglijo in pretrgala nadaljnja pogajanja. Vzrok preloma je, ker Anglija zahteva, da sovjetska Rusija prizna angleško nadvlado v Persiji in Indiji. Boljševiki pa tega nočejo storiti.

LEPA ODKRITJA PRIHAJAJO NA DAN.

PRIVATNI DETEKTIVI SO POKLADALI BOMBE IN PISALI GROZILNA PISMA.

Očrjeni in prijeti so pa bili ne dolgi delavci.

New York, N. Y. — The "News", tiskajšnji ilustrovan list, je priobčil odkritja, ki dokazujejo, da so le napol resnična, da je treba nemudoma odpraviti vse privatne detektivske agencije v interesu ameriškega ljudstva, javnega miru in reda.

V zadnjih letih je bilo izvršenih par bombnih napadov, posebnih in odkritih je bilo več bomb, pisana so bila grozila pisma bogatinom in javnim funkcionarjem, a zdaj pride mlad sedem in dvajset let star detektiv Albert Balanov in izpove, da je bilo vse to delo privatnih detektivov, izvršeno z namenom, da so preganjali "rdečkarje".

Sto in stolet so pravi delavski listi svarili delavce, da naj bodo opreani s kom občujejo. Kajti uspeh je bil, da delavci delavce k nasilnim dejanjem. Nasleda pot ni prava pot, so rekli delavski listi, ampak organizirajte se in poslušajte se volilnega lista, pa boste več storili za zboljšanje svojih razmer, kot se poslužite radikalne frazeje.

Balanova izpoved, ki je v Ameriki poznana pod imenom Ball, to potrdi v polni meri.

List pripoveduje: "Albert Balanov, star sedem in dvajset let, poznan med radikalnim elementom kot Ball, plovilna mlad ruski American, je povedal o zelo presenetljivih dogodkih, naušarjajoč se na bombno eksplozijo na čikaški pošti, o bombi v Wall Streetu in o radikalnem gibanju v deželi skozi leta v vojni in po nji."

List pripoveduje, da so bile obtožbe predložene bivšemu gubernorju Whitmanu, ki zdaj vodi preiskavo proti policiji v New Yorku.

Nekaj obtožb pripoveduje po poročilu "News", da je bila bomba na pošti v Chicagu položena na pripravljanje nekakega službenca neke detektivske agencije. Štiri osebe so bile ubite in do trideset je bilo ranjenih. To se je zgodilo 4. septembra 1918. Po Balanovi teoriji je bila ta eksplozija prirejena, da se vzbudi strah pred rdečkarji.

Ravno tako trdi Balanov, da so privatne detektivske agencije pripravljale radikale, naj bodo nasilni. Po njegovem mnenju so gotove detektivske agencije direktno ali indirektno odgovorne za eksplozijo v Wall Streetu. Balanov pripoveduje, da so agencije pisale svoje službenke po tri in štiri dolare na dan, a prejelo so zanje po deset dolarjev na dan.

Balanov je podal te obtožbe v zaprčenih izjavi, ki obsega več kot sedemdeset strani. V nji je na drobno popisano, kje je bil in kje je hodil od leta 1911 nasmea majs, ko je stopil na ameriška tla. V izjavi pripoveduje, da je bil konfident justičnega departmanta in gotovih privatnih detektivskih agencij. On pravi, da so privatne detektivske agencije zanašale oči justičnemu departmantu, delalo so v časi v sporazumu s načelniki mestnih detektivskih birojev ali so jih pa prevarile. Naj enega policijskega načelnika večkrat meša s prevarile. (Dalje na 4. strani.)

Ameriške vesti.

UGOVOR SENATORJA JONESA
JE PREPREČIL NUJNOST
DVEH REZOLUCIJ.

Washington, D. C. (Federated Press). — Senator Wesley Jones iz Washingtona je ugovarjal nujnosti rezolucije senatorja LaFolletta in Walsha, ki ju je priporočil senator Lodge, predsednik odbora za zunanje zadeve. Rezoluciji zahtevati, da državni in zakladniški departament informirata osek o pogajanjih, ki so se vršili zaradi povrnitve britanskega dolga Združenim državam.

Ker je vložil ugovor, je preprečil, da rezolucija ni prišla takoj na dnevni red in obenem je prihranil britski vladi majhne neprijetnosti.

Jones je zavzel trdno protibritsko stališče nekaj dni prej z ozirom na poslovanje "Razvalnega odbora." Zakaj je svoje taktiko spremenil, ni dal pojasniti. Trdil je, da senat ne more vprašati državnega in zakladniškega departamenta za dokumente in podatke, dokler mu niso znani troški, da dobi papirje.

"To bi bilo trivijalno," je rekel senator Lodge presenečen. Rezolucija pojde varen navadno parlamentarno pot.

Senator Johnson iz Kalifornije je priporočil svojo lastno rezolucijo, ki zahteva, da se uvede preiskava, zakaj so bile ameriške čete poslane v Sibirijo, in kakšen je zadnji status quo ameriških državljanih v Sibiriji.

Senator Hitchcock iz Nebraska je ugovarjal nujnosti.

Senator Johnson je priporočil za tem svoje rezolucijo, ki naroča odseku za zunanje zadeve, da preišče, zakaj so bile ameriške čete poslane na Haiti, San Domingo in v Nikaraguo.

Zopet je vložil senator Jones ugovor proti nujnosti, toda razlogov ni povedal.

ROPARSKI UMOR V STANO-
VANJU.

Cleveland, O. — 37-letno Gretchen Brandt so našli mrtvo v stanovanju njenega svaka. Lohanja je bila razbita z nekim topim orodjem in morilec jo je večkrat tudi smil z nožem. Policijski sodi, da je umor izvršil ropar, ker ogorčajo za pet sto dolarjev zlatnine.

PAMET, KJE SI!

Raleigh, N. C. — Tukaj so razložili 33 poginulih konj in mul iz železniških voz, ki so lastnina vladne Zdrž. drž. Mule in konji so se zadušili na potu iz Camp Leeja v Camp Jackson.

Železniški uradniki izjavljajo, da jim je kapitan oskrbniškega departamenta naročil, naj teeno zapre vozove, da ne bo zeblo konj in mul. Zeblo jih res ni, ampak še tako vroče jim je postalo, da so mule in konji poerkali drug za drugim.

WILSON PREVAŽA EVROP-
SKA DARILA.

Washington, D. C. — Wilson je prišel zadnji teden odvažati iz Bele hiše v svoje bodeče privatno stanovanje nebrojna darila, s katerimi so ga obsuli evropski monarhi in diplomati ob času mirovne konference. Dobil je kar na vogove in trajalo je tri dni predno so bila odpeljana iz Bele hiše.

SPOENAN KRIVIM PODKUPO-
VANJA.

Milwaukee, Wis. — Pred svezno poroto se je zagovarjal Joseph A. Buddar, kavarar, na obtožbo, da je hotel podkupiti

zvezne uradnike, da ignorirajo zvezni prohibicijski zakon. Obravnavo je vodil sodnik F. A. Geiger. Porotniki so potrebovali ure, predno so se zedinili na pravorek. Izročili so sodniku zapečaten pravorek, da je kriv v smislu obtožbe.

Njegov zagovornik je predlagal, da sodnik instruirá porotnike, da ga spoznajo nekrivim, če se pronajde, da je bil Buddar sprijan na led. Sodnik je predlog odklonil, Buddarjev zagovornik je pa naznanil, da vložil prijav na podlagi te odklonitve.

PENZIJSKA PREDLOGA VLO-
ŽENA V LEGISLATURI
INDIANE.

Indianapolis, Ind. — Poslanec George H. James je predložil penzijsko predlogo, po kateri dobe starostno podporo osebe, ki so dosegle pet in šestdeseto leto. Predloga določa, da se ustanovi posebna penzijska komisija, ki bo izplačevala pokojnine. Osebe, ki so bile v teku zadnjih deset let, ko so upravnile prošnjo za pokojnino, kasnovane zaradi hudodelstva, niso doleže pokojnine. Do pokojnine niso upravičene tudi osebe, ki so zadnjih deset let zapustile svojo soprogo ali svojega otroka. Izključeni od pokojnine so profesionalni berači in osebe, ki majajo štiri sto ali več dolarjev letnih dohodkov.

KAZNJEVNA STA UČIVALA
PROSTOST SAMO ENO URO.

Louisville, Ky. — 10-letni William Irick in 23-letni John Davison sta pobila v okrajni ječi na tla kaminiškega stražnika Frank Lukhardta, ki je odprl vrata, da spusti notri voz. Kaznjence sta hitro smuknila v prostost, toda dolgo časa se nista veselila prostosti, kajti eno uro kasneje sta bila že prijeta. Tretji kaznjence, ki je mislil njima slediti, je pa bil prijet še pri vratih.

V SMRT ZARADI PREOBILLO
ZAVŽITEGA ŽGANJA.

Indianapolis, Ind. — Mrs. Nettie Mahler so našli v nezvesti v njenem stanovanju. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je umrla. Zdravniki so konstatirali, da je smrt nastopila zaradi preobilo zavžitega žganja.

TVRDKA PROIZVAJOČA ŽEN-
SKIH ČEVILJE, JE PODPI-
SALA POGODBO.

Cincinnati, O. — Plau-Butler kompanija je podpisala pogodbo s čevljarstvom delavci. Kompanija izdeluje ženske čevlje in ima največjo tovarno za te vrste delo.

PREZGOĐNJO VESELJE NI
DOBRLO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Titkovna agencija Associated Press je alavila "Norfolški načrt," ker so mu peli slavo prijatelji vedeljskih in privatnih interesov v magazinih in drugih časnikih. Izumislili so ga nazadnjaki, ker so mislili z njim ubiti delavske organizacije. Zdej je poslo podjetje v delavske roke, s katerimi so mislili uničiti delavske strokovne organizacije. Ni čuda, če odaj pri titkovni agenciji plaha drug veter.

LEPA ODKRITJA PRINAJAJO
NA DAN.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Svoje izpoved podpisa s številnimi pismi in zapovednimi izjavami. Opisuje tudi zaroto, po kateri so bila poslana grožnja pisma bogatim Američanom in javnim funkcionarjem s namenom.

Naročniki
Pozor!

Znamenje (Januarja 31-31) pomeni, da vam naročniki na potezu na ta dan. Poročilo je prebrano, da vam bomo na dan 31. januarja. Ako hite na prajeto, je mogoče vstopiti, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustaviti vaš vstop na napetega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki se val državnih tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.00 in za celo leto \$3.00.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evrope stane za pol leta \$4.00, za celo leto pa \$8.00. Tednik stane za Evrope \$1.70.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO PROSVETA,
2857 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

da so bile vzorizirane gonje proti rdečkarjem.

Balanov prizna odprto, da je pisal pisma, ki jih je izsledil poštni departament.

O razstrelbi v Wall Streetu pravi, da se je ob času, ko se je dogodila razstrelba, nahajal v Chicagu. Dan pred eksplozijo, pripoveduje Balanov, to je 15. septembra 1920, je govoril s uradnikom privatne detektivske agencije v Chicagu. Dejal mu je, da pojde v Friendship, Wis. Detektivski uradnik mu je na svetoval, da naj gre v Milwaukee in naj od tam napravi poročilo in je pošlje policijskemu načelniku velikega ameriškega mesta.

Tako nadaljuje Balanov s svojimi izpovedi.

Treba je, da se njegova izpoved objavi do besede in da kon-

gres uvede najstrožjo preiskavo, da se napravi konec zakrani — privatnim detektivskim agencijam in da se kaznujejo najstrožje krivci, ki so povzročili nastanka in delavcem prizorjati naj izvirne nasilna dejanja. Takemu početju je treba napraviti konec.

Začimbe, selišče in najraznovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA

katera pripreča magr. Kneipp, izvan vodne v salogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR

P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

SLOVENSKI AMERISKI JAVNOSTI.

Slovenec iz Amerike se tem potom blagohotno naznaja, da se je tvrdka LEO ZAKRAJŠEK, 70 — 8th Ave., New York City, zaradi velikega in neprestane rastočega prometa razpisoval in sicer na ta način, da je svojemu dosežanemu delokrogu pridružil tudi posle privatne banke ter da od NOVEGA LETA naprej posluje pod imenom: ZAKRAJŠEK & OŠKAR — na istem naslovu.

Kakor do sedaj, bo tudi za naprej vse poslovanje pod osebnim vodstvom ustanovitelja in dosežanega voditelja te tvrdke, g. Leo Zakrajšek, valed česar so rojaki lahko uverjeni, da tvrdka ne bo kramla s poti dosežanje postrežljivosti, točnosti in poštenosti, temveč da se bo trudila, da svoje poslovanje vsestransko izboljša v korist onih, ki se je bodo posluževali.

Od države New York je ta tvrdka sedaj dobila bančno dovoljenje, kar bo slasti pri polnjanju denarja v stari kraj velike važnosti in koristi, kar tvrdka ne bo vesnato poskuševati se raznih bančnih podjetij in njih avas in za namen, temveč se bo v svajem poslovanju s stari krajem lahko posluževala onih, ki so bili v stari krajem, kar je g. Zakrajšek napravil v času svojega obkna v stari kraj. Poslovanje denarja se torej sedaj izvršuje pod državnim nadzorom in pod jamstvom, ki ga je tvrdka položila pri državi in ki ga zakon določa za izvrševanje teh poslov.

Na podlagi vseh teh važnih pridobitev, nastopa ta tvrdka leto 1921 s zavestjo, da je v najboljšem stanu služiti svojemu naslovu in v dani volji vsi rojaki, da so.

Podpisane lastnike se ob tej priliki kar najtopleje priporočajo vsem rojakom in vseh rojakov v Ameriki brez razlike, nagovarjajoč jim točno in pošteno postrežbo v vsakem slučaju.

S odličnim spoštovanjem,
ZAKRAJŠEK & OŠKAR
Private Bankers
70 — 8th Ave.
New York City.

Največja Slovenska Banka v Ameriki.

V 3 TEDNIH VAM POSLJEMO

denar, ki ste ga namenili za svoje v staro domovino

in v šestih tednih

hote prejeli lastnoročno podpisano pismo od prejemnika denarja.

Denar pošljemo po dnevnem kursu. Naša banka stoji pod državnim nadzorom in lahko nam brez skrbi poveste svoj denar.

Prodajamo vozne listke (afkarte) za vse parnike, ter vam priporočamo tudi svoje iz starega kraja. Izgubljeni tudi pas domovine in iz domovine v Ameriko.

(pose) in vse drugo kar je potrebno za potovanje iz Amerike v domovino.

Pišite nam za pojasnila v slovenskem jeziku.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

456 West 23 Street New York, N. Y.

Kapital \$100.000.00 Raz. zaklad \$30.000.00

S A M A.

Povest. — Spisal F. S. Finšgar.

(Nadaljevanje.)

"Otrok, zapomni! Več oče ne more prineseti sinu, kakor če mu prinese takele trdne in delavne roke. Zapomniš?"

Viktor je integril roke po očetovih brkih, jih krepko prijel in ga poljubil.

"Tako je prav", je rekel oče in postavil fanta na tla.

Glas mu je bil mehak in se je skoro tresel.

"Gospodična", je ispregovoril po kratkem molku Brest, ki je sedel sam s Aleno pri mizi. Smrekarica je šla po večerjo, Viktor se je prijel očetove roke in skakal za njim iz obednice.

"Gospodična, tak prizor me gane, tako gane, da bi bil sedaj najrajši v samoti kje in bi sanjari."

"Tudi mene! Ali drugod bi me morda bolj, kakor tukaj."

"Tako! Zakaj?" je vprašal Brest zateguje no.

"Ah, ta Smrekar!"

Alena je obrnila glavo proti steni, jo podprla z dlanjo, da je zakrila lice pred Brestom, ki je videl samo njene krasne lase, na katere je plula luč izpod stropa.

"Gospodična Alena, kaj vam je! Iz Vase besede domi bolest!"

"Če domi, ni slagan!"

Alena je še vedno upirala pogled v steno.

"Gospodična, če mi zaupate, morda bi vam..."

Brest je iskal primernega izraza.

Alena se je naglo okrenila in mu pogledala v oči.

Vprašanje, želja, tiha skrb — vse je bilo v pogledu.

Brest je položil svojo roko na njeno, ki je mirno počivala na mizi. Alena je ni umeknila.

"Gospic, dijak sem, akademik, pri svoji časti, zaupajte mi, kar Vas tare."

Alena ga je motrila s pogledom in molčala. Na čelu so se ji zarisale gubice, okrog ustnic so trepetali živci.

"Ali ste mož?"

Kakor bi odsekal, je Alena pretrgala molk in mu zastavila vprašanje.

"Gospodična!" je vzkliknil Brest in se izravnal na sedežu.

"Dobro. O priliki!"

Brest je hotel ispregovoriti. Toda ni utegnil in je stisnil samo njeno roko, ker je vetopil Viktor. V vsaki roki je nosel krono, kateri mu je dal oče, ker mu je gozda ni mogel ničesar prinesiti.

Za Viktorjem je prišel Smrekar in sedel za mizo, kamor mu je žena takoj postavila večerjo.

"Aha," se je razveselil, ko je zasledil vilice v kos koštruna. "Življenje je delo in delo je zdravje!"

"Čestitam, gospodi Smrekar! Tako življenje in delo in zdravje je zaklad — in ta zaklad vam rodi bogate obresti."

"Bogate! No, ne rečem, da je brez obresti vse to. Toda o bogatih obrestih naj govore drugi, ne jaz."

"Seveda, nihče vam jih ne šteje; ali temu ne boste oporekali, gospod Smrekar, da je dandanes največje najslabše plačano."

Smrekar se je glasno zasmejal, položil vilice in nož na krožnik in se naslonil na stol.

"Učenost najslabše plačana! Ha-ha! Še predobro, predobro, gospod Brest!"

"Ugovarjam!"

Ivan se je razgledal, Smrekar je jedel s slastjo in tuintam pogledal izpod čela na dijaka, ki je razlagal.

"Ugovarjam, odločno ugovarjam! Pogledite po deželi: Kdo živi najbolje? Krčmarji in trgovci. Pogledite v mesto. Kdo se tam košati in zida vile in vozi z avtomobilii? Kdo, če ne trgovci, podjetniki, veleobratniki. In kaj je z učenostjo takih ljudi? Ljudsko šolo imajo za sabo, le kaj malega več. Kaj pa učeni stanoviti? Pogledite učitelstvo po deželi! Ali ni zidarski poltr, ki je pred kratkim še moral malo, baron v primeri z njimi? Pogledite profesorje in uradnike po mestih! Vasek vinar desetkrat obrineš, preden ga izdaš, sicer te postavlja krojači in šivilje. Kdor ni tako srečen, da priženi težko doto — Bog se ga usmili! Ali ni tako, gospod Smrekar?"

Štefan si je otrli brke in jih sukal. Alena je z lačnimi očmi gledala Bresta in mu pritrjevala.

"Prav imate, da branite in se poganjate za svoj stam. Toda tole preudarite: Zakaj vidite samo naš denar, ne vidite pa našega dela? Učenost — kajpada, ne veste, da ima ona pol leta počitnice? In mi? Kdaj imamo mi počitnice? Kdaj se mi oddahnemo? Nočdam, vnučun — delo — delo — in zope kruh skrb in delo! Ko bi jaz samo kmetoval, bi živeli, ne rečem; toda presneto bi nam bili kosi kruha tenko rezani. Zato naj vsak stam skrb, da se ujamne še po strani kaj kruha. Počitnice so potuha!"

Brest se je ironično nasmešnil in segel so kozarec.

Alena je odgovorila vneto:

"Gospod Smrekar, ko bi Vas postavil pred šolske klopi samo pol leta, drugače bi govorili. Sleer ste pa, brez zamere, jako čudnih nazorov. Če učitelji ne delamo drugega kot učimo. Vam ni prav. Minka na primer dela tudi izvun šole zelo mnogo; Vam tudi ni prav. Torej kako?"

Smrekarju so se oči zablikale ob imenu Minke. Zadnji kosček večerje je pustil na krožniku, na katerega je vrget roljaje nož in vilice, zmečkal servieto in jo položil na mizo tako, da je zasno udaril s pestjo predse.

"Gospodična, to vam kratkomalo propovem! O delovanju Minke molčite, zakaj o tem bodo govorili drugi! Ali ste slišali!"

"Štefan, nikar!" je mirila rahlo žena, ki je jemala krožnik izpred njega.

"Me res žali", je ponovil Smrekar in se se enkrat otrli okrog ustnic.

Alena je dvignila glavo, nagubila čelo in se nagnila naprej, da bi se spustila v odločno pravdo s Smrekarjem. Toda pod mizo je začutila rahel opomin Brestove noge, ki jo je prosil, naj se zataji, in zaeno je dvignila belo čelo in trčil čez mizo s Smrekarjem.

"Tako je prav! Vasek naj brani svoj stan in poklic! To je stanovska zavest! Na zdravje, gospodična!"

(Dalje prih.)